

Αριθμός 464

ΟΙ ΠΕΡΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2002 ΕΩΣ 2007
Οδηγία δυνάμει του άρθρου 20

Η Κεντρική Τράπεζα, ασκώντας τις εξουσίες που παρέχονται σ' αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20(3)(β) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007 και για σκοπούς εφαρμογής του Πλαισίου για τον Ενιοπισμό Πλαστών Τραπεζογραμμάτων και τη Διαλογή Κατάλληλων προς Κυκλοφορία Τραπεζογραμμάτων από Πιστωτικά Ιδρύματα και Λοιπούς Φορείς που Κατ' Επάγγελμα Χειρίζονται Μετρητά ημερομηνίας 16 Δεκεμβρίου 2004, εκδίδει την παρούσα Οδηγία:

ΜΕΡΟΣ Ι

ΤΙΤΛΟΣ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Συνοπτικός
τίτλος και
επεξηγήσεις

1. (α) Η παρούσα Οδηγία θα αναφέρεται ως η περί της Εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμμάτων Ευρώ Οδηγία του 2008.

(β) Η παρούσα Οδηγία σκοπεύει:

- (i) να βοηθήσει τα πιστωτικά ιδρύματα, τα ΣΠΙ, και τους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου της 28^{ης} Ιουνίου 2001 σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία,
- (ii) να συμβάλει, με αποτελεσματικό τρόπο, στην εφαρμογή κοινής πολιτικής στο Ευρωσύστημα σχετικά με την ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, για να αποφευχθούν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό στη ζώνη του ευρώ και να συμβάλει με αυτό τον τρόπο στη δημιουργία ενιαίου χώρου μετρητών σε ευρώ,
- (iii) να υποδείξει στα πιστωτικά ιδρύματα και στους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια την τήρηση κανόνων δέουσας επιμέλειας σχετικά με το χειρισμό τραπεζογραμμάτων, προκειμένου να συμβάλλουν στη διατήρηση της ποιότητας και της γνησιότητας των σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων.

Επίσημη
Εφημερίδα
της Ε.Ε.
L181,
4.7.2001, σ. 6

Ερμηνεία

2. Στην παρούσα Οδηγία, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια –
- «ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων» σημαίνει την επανάθεση στην κυκλοφορία γνήσιων και κατάλληλων τραπεζογραμμάτων τα οποία οι φορείς παραλαμβάνουν από το κοινό, σύμφωνα με τις πρόνοιες της παρούσας Οδηγίας
 - «ανωτέρα βία» σημαίνει ανώμαλη και απρόβλεπτη κατάσταση η οποία είναι πέραν του ελέγχου του φορέα και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, θεομηνία, απεργίες, καταλήψεις ή άλλες εργασιακές διαταραχές, εχθροπραξίες, πολέμους, αποκλεισμούς, εξεγέρσεις, στάσεις, τρομοκρατικές ενέργειες, επιδημίες, κατολισθήσεις, σεισμούς, καταιγίδες, κεραυνούς, πλημμύρες, διαβρώσεις από νερά πλημμύρας, εκρήξεις και οποιαδήποτε άλλα απρόβλεπτα συμβάντα συνεπεία των οποίων ο εφοδιασμός με τραπεζογραμμάτια παρακωλύεται σημαντικά
 - «απομακρυσμένο υποκατάστημα πιστωτικών ιδρυμάτων» σημαίνει υποκατάστημα το οποίο βρίσκεται μακριά από το επαρχιακό κεντρικό

κατάστημα τράπεζας και το οποίο η Κεντρική Τράπεζα συγκατανεύει να θεωρηθεί ως απομακρυσμένο υποκατάστημα.

- «Αυτόματη Ταμειολογιστική Μηχανή» ή «ΑΤΜ» σημαίνει κάθε είδους μηχανήμα αυτοεξυπηρέτησης που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, το οποίο θέτει σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια, ανεξάρτητα από τις λοιπές υπηρεσίες που παρέχει, (για παράδειγμα ηλεκτρονικά τραπεζικά εμβάσματα, εκτύπωση βεβαιώσεων υπολοίπου/κινήσεων λογαριασμού κλπ) εκτός των μηχανημάτων ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων.
- Παράρτημα Ι - «γνήσια αλλά ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια» σημαίνει γνήσια τραπεζογραμμάτια τα οποία όμως, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος όπως καταγράφονται στο Παράρτημα Ι, δεν μπορούν να επανατεθούν σε κυκλοφορία.
- Παράρτημα Ι - «γνήσια και κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια» σημαίνει γνήσια και κατάλληλα τραπεζογραμμάτια, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος όπως καταγράφονται στο Παράρτημα Ι, για να επανατεθούν σε κυκλοφορία.
- «ΕΚΑΤ» σημαίνει το Εθνικό Κέντρο Ανάλυσης Τραπεζογραμμάτων.
- «εκπαιδευμένος υπάλληλος» σημαίνει το προσωπικό του φορέα, το οποίο έχει παρακολουθήσει σεμινάριο για τον έλεγχο γνησιότητας και καταλληλότητας τραπεζογραμμάτων που διοργανώνει η Κεντρική Τράπεζα και είναι κάτοχος σχετικού πιστοποιητικού.
- «Κεντρική Τράπεζα» σημαίνει την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.
- «λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια» σημαίνει οργανισμούς, των οποίων η επαγγελματική απασχόληση συμπεριλαμβάνει την επεξεργασία και διανομή τραπεζογραμμάτων, καθώς και οργανισμούς, των οποίων η επαγγελματική απασχόληση συμπεριλαμβάνει την ανταλλαγή ξένων τραπεζογραμμάτων και συμπεριλαμβάνει εμπορικές επιχειρήσεις και άλλους οργανισμούς, που ανεφοδιάζουν τις ΑΤΜs ή και χειρίζονται μηχανήματα αυτοεξυπηρέτησης που διαθέτουν τραπεζογραμμάτια στο κοινό.
- «μηχάνημα ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων» σημαίνει οποιονδήποτε τύπο μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων το οποίο χειρίζεται πελάτης και το οποίο αποδέχεται για κατάθεση τραπεζογραμμάτια, ελέγχει κάθε τραπεζογραμμάτιο για γνησιότητα και καταλληλότητα, αποθηκεύει τα γνήσια και κατάλληλα τραπεζογραμμάτια και τα επαναθέτει σε κυκλοφορία.
- «μηχάνημα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων» σημαίνει μηχανή την οποία χειρίζονται πελάτες ή προσωπικό του φορέα και η οποία:
 - (i) επεξεργάζεται τα τραπεζογραμμάτια με αυτόματη μαζική τροφοδοσία, αναγνωρίζει τα γνήσια τραπεζογραμμάτια ελέγχοντας στοιχεία ασφάλειας τα οποία είναι ενσωματωμένα στα τραπεζογραμμάτια αυτά και ταξινομεί, χωρίς την επέμβαση του χρήστη, τα τραπεζογραμμάτια σε γνήσια ή σε ύποπτα ως παραχαραγμένα
 - (ii) ταξινομεί, με φυσικό διαχωρισμό, τα ύποπτα ως παραχαραγμένα από τα γνήσια τραπεζογραμμάτια
 - (iii) ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο χρησιμοποιείται ή κατασκευάστηκε διαχωρίζει, επίσης τα τραπεζογραμμάτια για καταλληλότητα, σύμφωνα με τα ελάχιστα πρότυπα διαλογής τραπεζογραμμάτων του Ευρωσυστήματος και
 - (iv) ανάλογα με την περίπτωση, αποθηκεύει πληροφορίες για τραπεζογραμμάτια που είναι ύποπτα ως παραχαραγμένα ή

άλλα τραπεζογραμμάτια τα οποία δεν αναγνωρίζει πλήρως ως γνήσια, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα του λογαριασμού του καταθέτη

- «μηχάνημα κατάθεσης τραπεζογραμμάτων» σημαίνει οποιοδήποτε τύπο μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, το οποίο χειρίζεται πελάτης και το οποίο αποδέχεται για κατάθεση τραπεζογραμμάτια, ελέγχει τη γνησιότητα κάθε τραπεζογραμμάτιου αλλά δεν ανακυκλώνει τραπεζογραμμάτια που κατατέθηκαν σε προηγούμενες συναλλαγές
- «πιστωτικό ίδρυμα» σημαίνει:

66(1) του 1997
74(1) του 1999
94(1) του 2000
119(1) του
2003
4(1) του 2004
151(1) του
2004
231(1) του
2004
235(1) του
2004
20(1) του 2005
80(1) του 2008

- (α) τράπεζα με την έννοια που αποδίδεται στον όρο από τους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους,

68 του 1987
190 του 1989
8 του 1992
22(1) του 1992
140(1) του
1999
140(1) του
2000
171(1) του
2000
8(1) του 2001
123(1) του
2003
124(1) του
2003
5(1) του 2004
170(1) του
2004
230(1) του
2004
23(1) του 2005
49(1) του 2005
76(1) του
2005
29(1) του
2007
37(1) του
2007
177(1) του
2007

- (β) συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα (ΣΠΙ), με την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από τους περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμους

- «φορέας» σημαίνει πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια
- «τραπεζογραμμάτιο» σημαίνει τραπεζογραμμάτιο ευρώ.

Πεδίο
εφαρμογής

3. Η παρούσα Οδηγία εφαρμόζεται σε:

- (α) τράπεζες με την έννοια που τους αποδίδεται στους περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμους και εκτελούν τραπεζικές εργασίες στην Κύπρο,
- (β) πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία παρέχουν διασυνοριακές υπηρεσίες μέσω υποκαταστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10Α(Ι) των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων,
- (γ) ΣΠΙ,
- (δ) και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ

Βασικοί όροι
για την
ανακύκλωση
τραπεζογραμ-
ματίων

4. (1) Επιτρέπεται η ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων από οποιονδήποτε φορέα, μόνο εφόσον ο φορέας έχει ενημερώσει την Κεντρική Τράπεζα και έχει λάβει προηγούμενη γραπτή έγκριση.

(2) Η έγκριση για ανακύκλωση τραπεζογραμμάτων χορηγείται εάν ο φορέας πληροί όλες τις πιο κάτω προϋποθέσεις:

- (α) ο φορέας διαθέτει τα κατάλληλα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων και/ή κατάλληλο εκπαιδευμένο προσωπικό για το σκοπό αυτό,
- (β) ο φορέας τηρεί τις αναγκαίες διαδικασίες για έλεγχο γνησιότητας και έλεγχο ποιότητας και καταλληλότητας, όπως περιγράφονται με λεπτομέρεια στην παρούσα Οδηγία και στο «Πλαίσιο για τον εντοπισμό πλαστών τραπεζογραμμάτων και τη διαλογή κατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων από πιστωτικά ιδρύματα και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά» που υιοθετήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στις 16 Δεκεμβρίου 2004.

Υποχρεώσεις
φορέων

5. Οι φορείς που ανακυκλώνουν έχουν τις πιο κάτω υποχρεώσεις -

- (α) οφείλουν να επαναθέτουν σε κυκλοφορία μόνο τραπεζογραμμάτια τα οποία έχουν ελεγχθεί, όπως προνοείται πιο κάτω στην υποπαράγραφο (β) και τα οποία έχουν αποδειχθεί γνήσια και κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία
- (β) οφείλουν, να διενεργούν, είτε με μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων είτε από εκπαιδευμένους υπαλλήλους, τους ελέγχους γνησιότητας και καταλληλότητας για τραπεζογραμμάτια τα οποία θα επαναθέσουν σε κυκλοφορία, νοούμενου ότι:
 - (i) στην περίπτωση τραπεζογραμμάτων που επανατίθενται σε κυκλοφορία μέσω ΑΤΜs ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες, χρησιμοποιούνται μόνο τραπεζογραμμάτια των οποίων η γνησιότητα και καταλληλότητα έχει εξακριβωθεί αποκλειστικά από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων τα οποία έχουν

ελεγχθεί επιτυχώς από Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος,

- (ii) τραπεζογραμμάτια των οποίων η γνησιότητα έχει εξακριβωθεί από εκπαιδευμένους υπαλλήλους είτε χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων είτε με τη χρήση μηχανημάτων επεξεργασίας τα οποία δεν έχουν υποβληθεί σε έλεγχο επιτυχώς μπορούν να επανατεθούν σε κυκλοφορία μόνο από τα ταμεία των πιστωτικών ιδρυμάτων αφού έχει πρώτα εξακριβωθεί η καταλληλότητά τους.

Μέρος III

- (γ) οφείλουν, όταν επεξεργάζονται τραπεζογραμμάτια με μηχανικά μέσα, να χρησιμοποιούν μόνο μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων που εμπίπτουν στις κατηγορίες που καθορίζονται στο Μέρος III της παρούσας Οδηγίας και τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από μία Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος σύμφωνα με τις κοινές διαδικασίες ελέγχου του Ευρωσυστήματος. Οφείλουν, επίσης, σε συνεργασία με τους προμηθευτές, να συντηρούν και να αναβαθμίζουν τα μηχανήματα συνεχώς.
- (δ) οφείλουν να επιστρέφουν τα τραπεζογραμμάτια τα οποία διαχωρίζονται ως γνήσια αλλά ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία, οι μεν τράπεζες στην Κεντρική Τράπεζα, τα δε ΣΠΙ στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια σε πιστωτικά ιδρύματα.
- (ε) οφείλουν, όταν εντοπίζουν παραχαραγμένο ή ύποπτο ως παραχαραγμένο τραπεζογραμμάτιο, να το παραδίδουν άμεσα στο ΕΚΑΤ.
- (στ) οφείλουν να μην επαναθέτουν σε κυκλοφορία τα τραπεζογραμμάτια που δεν τυγχάνουν ελέγχου για τη γνησιότητα και καταλληλότητά τους, αλλά οι μεν τράπεζες να τα επιστρέφουν στην Κεντρική Τράπεζα, τα δε ΣΠΙ στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και οι λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια να τα επιστρέφουν σε πιστωτικά ιδρύματα.
- (ζ) οφείλουν να ενημερώνουν την Κεντρική Τράπεζα προτού εγκαταστήσουν και αρχίσουν να χρησιμοποιούν νέου τύπου μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων για ανακύκλωση.

Εξαιρέσεις

6. Από τις πιο πάνω υποχρεώσεις υπάρχουν εξαιρέσεις για απομακρυσμένα υποκαταστήματα Πιστωτικών Ιδρυμάτων καθώς και περιπτώσεις ανώτερης βίας ως ακολούθως:

- (1) (α) Στην περίπτωση απομακρυσμένων υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων με πολύ μικρό όγκο συναλλαγών σε τραπεζογραμμάτια, ο έλεγχος καταλληλότητας των τραπεζογραμμάτων που πρόκειται να επανατεθούν σε κυκλοφορία μέσω ATMs ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες μπορεί κατ' εξαίρεση να διενεργείται από εκπαιδευμένους υπαλλήλους, οι οποίοι θα πρέπει να διενεργούν τον έλεγχο με βάση τις πρόνοιες της παραγράφου 2.0 του Παραρτήματος I. Όμως ο έλεγχος γνησιότητας των τραπεζογραμμάτων πρέπει να γίνεται από μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων τα οποία έχουν ελεγχθεί επιτυχώς από μία Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλος του Ευρωσυστήματος.

(β) Τα πιστωτικά ιδρύματα, σε στενή συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα, περιορίζουν την ποσότητα των τραπεζογραμμάτων που ελέγχονται κατ' εξαίρεση χωρίς μηχανικά μέσα ως προς την

καταλληλότητά τους για κυκλοφορία στο πέντε τοις εκατόν (5%) της συνολικής ποσότητας της αντίστοιχης ονομαστικής αξίας τραπεζογραμμάτων που ανακυκλώνονται σε εθνικό επίπεδο μέσω ΑΤΜs ή άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες.

- (2) (α) Σε περίπτωση ανωτέρας βίας, οι φορείς, προκειμένου να εξασφαλίσουν τον ομαλό εφοδιασμό με κατάλληλα τραπεζογραμμάτια, μπορούν κατ' εξαίρεση και προσωρινά να αναθέτουν τη διενέργεια ελέγχων γνησιότητας και καταλληλότητας σε εκπαιδευμένο προσωπικό, σύμφωνα με τις πρόνοιες της παρούσας Οδηγίας.

(β) Σε περίπτωση ανωτέρας βίας, ο φορέας ενημερώνει άμεσα την Κεντρική Τράπεζα δίδοντας πλήρη και ακριβή περιγραφή της ανωτέρας βίας και του χρονικού διαστήματος που αναμένεται να διαρκέσει και σε δεύτερο στάδιο, όταν η κατάσταση ανωτέρας βίας θα παύσει να ισχύει, στοιχεία για τον όγκο τραπεζογραμμάτων τα οποία έτυχαν ελέγχου αυθεντικότητας και καταλληλότητας από εκπαιδευμένο προσωπικό.

Ανάθεση των υπηρεσιών ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων

7. (1) (α) Σε περίπτωση κατά την οποία φορέας δεν επιθυμεί να ανακυκλώνει ο ίδιος τραπεζογραμμάτια, τα οποία περιέρχονται στην κατοχή του, δύναται να αναθέσει το σύνολο ή μέρος των υπηρεσιών ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων σε άλλο φορέα και, σε τέτοια περίπτωση όπως και σε περιπτώσεις τροποποιήσεων υφιστάμενων συμφωνιών ανάθεσης των υπηρεσιών ανακύκλωσης, υποχρεούται να ενημερώσει άμεσα την Κεντρική Τράπεζα.

(β) Στις συμφωνίες ανάθεσης των υπηρεσιών ανακύκλωσης πρέπει να περιλαμβάνεται ρητά η υποχρέωση του προσώπου που αναλαμβάνει την εκτέλεση των υπηρεσιών ανακύκλωσης, να εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές σύμφωνα με την παρούσα Οδηγία καθώς και η υποχρέωσή του να διευκολύνει τους σχετικούς ελέγχους της Κεντρικής Τράπεζας και να παρέχει τα αναφερόμενα στην παρούσα Οδηγία στοιχεία προς την Κεντρική Τράπεζα.

(2) Χωρίς επηρεασμό των νόμιμων δικαιωμάτων του φορέα έναντι του προσώπου που αναλαμβάνει την εκτέλεση των υπηρεσιών ανακύκλωσης, ο φορέας εξακολουθεί να έχει ευθύνη για τις υπηρεσίες που εκτελούνται για λογαριασμό του από πρόσωπο, το οποίο δεν συγκαταλέγεται στους λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, σύμφωνα με την παρούσα Οδηγία.

Κάλυψη αναγκών σε τραπεζογραμμάτια από την Κεντρική Τράπεζα

8. Όσοι φορείς αποφασίσουν να μην ανακυκλώνουν τα τραπεζογραμμάτια, τα οποία περιέρχονται στην κατοχή τους, συνεχίζουν να καλύπτουν τις ανάγκες τους σε τραπεζογραμμάτια από την Κεντρική Τράπεζα.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΤΥΠΟΙ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΟΥΣ

Μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων

9. (1) Τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων που χρησιμοποιούν οι φορείς για σκοπούς ανακύκλωσης εμπίπτουν σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες-

(α) μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες, όπως μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών και μηχανήματα κατάθεσης

(β) μηχανήματα που χειρίζονται οι υπάλληλοι φορέα, τα οποία κατατάσσονται ως εξής:

(i) μηχανήματα επεξεργασίας / διαλογής τραπεζογραμματίων που ελέγχουν ότι τα τραπεζογραμμάτια είναι γνήσια και κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία και

(ii) μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων που ελέγχουν μόνο τη γνησιότητα των τραπεζογραμματίων.

(2) Ανεξαρτήτως είδους, όλα τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία χειρίζονται υπάλληλοι πρέπει να επιτρέπουν τη μαζική επεξεργασία τραπεζογραμματίων, να ταξινομούν κάθε τραπεζογραμμάτιο χωριστά είτε ως γνήσιο είτε ως ύποπτο (μη αποδεκτό τραπεζογραμμάτιο) χωρίς την παρέμβαση του χειριστή, καθώς και να διαλέγουν και να διαχωρίζουν τα ύποπτα (μη αποδεκτά) τραπεζογραμμάτια από εκείνα που έχουν ταξινομηθεί ως γνήσια τραπεζογραμμάτια.

(3) Μηχανήματα ή άλλος εξοπλισμός για την επεξεργασία τραπεζογραμματίων, που θα κατασκευαστούν στο μέλλον και θα έχουν τις ίδιες λειτουργίες με τους προαναφερόμενους τύπους μηχανημάτων και θα απευθύνονται στις ίδιες ομάδες χρηστών, πρέπει να συμμορφώνονται με τα γενικά πρότυπα όπως ορίζονται στην υποπαράγραφο (2) πιο πάνω, προκειμένου να θεωρούνται κατάλληλα για να χρησιμοποιηθούν από τους φορείς για την επεξεργασία τραπεζογραμματίων, τα οποία θα μπορούν να επανατεθούν σε κυκλοφορία από ATMs ή άλλα μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες.

(4) Οι πιο πάνω αναφερόμενοι τύποι μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων πρέπει να έχουν τη δυνατότητα προσαρμογής των ρυθμίσεών τους, προκειμένου να διασφαλίζεται ο αξιόπιστος εντοπισμός νέων τύπων παραχαραγμένων τραπεζογραμματίων. Οι σχετικοί τύποι μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων πρέπει να μπορούν να προσαρμόζονται σε περισσότερο ή λιγότερο αυστηρά πρότυπα ελέγχου καταλληλότητας.

(5) Μόνο μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο των ελεγμένων μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που χειρίζονται πελάτες και/ή υπάλληλοι, τον οποίο το Ευρωσύστημα δημοσιεύει στο διαδικτυακό χώρο της ΕΚΤ με τον οποίο η Κεντρική Τράπεζα παρέχει σύνδεση, πρέπει να χρησιμοποιούνται για ανακύκλωση τραπεζογραμματίων.

(6) Τα ακόλουθα μηχανικά μέσα που χειρίζονται τραπεζογραμμάτια δεν καλύπτονται από την παρούσα Οδηγία:

(α) μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων που απαιτούν από το χρήστη να αποφασίσει αν το τραπεζογραμμάτιο είναι γνήσιο ή όχι,

(β) μηχανήματα εξακρίβωσης της γνησιότητας των τραπεζογραμματίων τα οποία επεξεργάζονται μεμονωμένα τραπεζογραμμάτια ή δεσμίδες και ταξινομούν, χωρίς την παρέμβαση του χρήστη, τα τραπεζογραμμάτια ως γνήσια ή ύποπτα, δεν διαχωρίζουν όμως αυτομάτως τα ύποπτα τραπεζογραμμάτια από τα γνήσια,

(γ) βοηθητικές ταμειολογιστικές μηχανές τις οποίες χειρίζονται υπάλληλοι (αυτόματα συρτάρια ταμείου) και τις οποίες χρησιμοποιούν οι ταμίες των πιστωτικών ιδρυμάτων ως κιβώτια ασφαλείας στο χώρο του ταμείου τις ώρες λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

ΜΕΡΟΣ IV

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Έλεγχος
μηχανημάτων
από Κεντρική
Τράπεζα

10. (1) Οι φορείς έχουν υποχρέωση να επιτρέπουν στην Κεντρική Τράπεζα να διενεργεί ελέγχους στα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που χειρίζονται οι υπάλληλοί τους και/ή οι πελάτες, προκειμένου η Κεντρική Τράπεζα να επαληθεύει τις λειτουργίες των μηχανημάτων για την εξακρίβωση της γνησιότητας και καταλληλότητας των τραπεζογραμματίων καθώς και την ιχνηλασιμότητα των συναλλαγών (εντοπισμός του πελάτη). Στη διάρκεια των ελέγχων αυτών, η Κεντρική Τράπεζα μπορεί επίσης να επαληθεύει τις ρυθμίσεις που διέπουν τη λειτουργία των μηχανημάτων και την επακόλουθη αντιμετώπιση των επεξεργασθέντων τραπεζογραμματίων, καθώς και, δειγματοληπτικά, τη διαλογή ως προς την καταλληλότητα που διενεργεί εκπαιδευμένο προσωπικό.
- (2) Σε περίπτωση που η Κεντρική Τράπεζα διαπιστώσει παράβαση κατά τους πιο πάνω ελέγχους, οι φορείς υποχρεούνται να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στην παρούσα Οδηγία, μέσα σε προθεσμία ως η Κεντρική Τράπεζα ήθελε ορίσει.
- (3) Σε περίπτωση που οι έλεγχοι των συστημάτων αποκαλύπτουν ότι ορισμένος τύπος μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμματίων δεν εντοπίζει τους πρόσφατους τύπους πλαστών τραπεζογραμματίων, οι φορείς έρχονται άμεσα σε επαφή με τον κατασκευαστή ή προμηθευτή για το σκοπό αυτό και προβαίνουν στις αναγκαίες ενέργειες για διόρθωση των μηχανημάτων μέσα σε τακτική προθεσμία που θα καθορίσει η Κεντρική Τράπεζα.
- (4) Σε περίπτωση που εξακριβωθεί από τους ελέγχους ότι συγκεκριμένος τύπος μηχανήματος επεξεργασίας τραπεζογραμματίων δεν λειτουργεί ικανοποιητικά, η Κεντρική Τράπεζα δύναται να απαιτήσει από το φορέα να θέσει όλα τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων του ίδιου τύπου εκτός λειτουργίας και να ζητήσει να έλθει άμεσα σε επικοινωνία με τον προμηθευτή του συγκεκριμένου τύπου μηχανήματος για να διευθετηθεί η επιδιόρθωση όλων των μηχανημάτων του συγκεκριμένου τύπου. Τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων θα μπορούν να επανατεθούν σε λειτουργία μετά την επιδιόρθωσή τους μόνο μετά που θα επανελεγχθούν από την Κεντρική Τράπεζα ή άλλη Εθνική Κεντρική Τράπεζα μέλους του Ευρωσυστήματος.

ΜΕΡΟΣ V

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΠΟΥ ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

Μηχανήματα
επεξεργασίας
τραπεζογραμ-
ματίων που
χειρίζονται οι
πελάτες
Παράρτημα II

11. (1) Στην περίπτωση μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που χειρίζονται οι πελάτες, τα τραπεζογραμμάτια που κατατίθενται πρέπει να κατατάσσονται σε μια από τις κατηγορίες, οι οποίες καταγράφονται στο συνημμένο Παράρτημα II. Για τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων που δεν ελέγχουν εάν τα τραπεζογραμμάτια που κατατίθενται είναι κατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία και δεν ανακυκλώνουν όσα είναι κατάλληλα, όπως τα μηχανήματα κατάθεσης, δεν ισχύει η ανάγκη διαχωρισμού μεταξύ των κατηγοριών 4α και 4β του εν λόγω Παραρτήματος.

(2) Η καταγραφή και η αναγνώριση:
(α) των τραπεζογραμμάτων/πλαστών τραπεζογραμμάτων που υπάγονται στις κατηγορίες 2 και 3 του εν λόγω Παραρτήματος και

(β) του δικαιούχου του αντίστοιχου λογαριασμού

είναι απαραίτητες, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ιχνηλασιμότητα και, κατά συνέπεια, υψηλότερο επίπεδο ασφάλειας.

(3) Προκειμένου να είναι δυνατός ο εντοπισμός του δικαιούχου του λογαριασμού στον οποίο ανήκουν τα πλαστά τραπεζογραμμάτια που η Κεντρική Τράπεζα κατέταξε στην κατηγορία 3 του εν λόγω Παραρτήματος, τα χαρακτηριστικά αναγνώρισης των τραπεζογραμμάτων καθώς και τα στοιχεία αναγνώρισης του πελάτη, θα πρέπει να αποθηκεύονται για διάστημα οκτώ (8) τουλάχιστον εβδομάδων μετά τον εντοπισμό των τραπεζογραμμάτων από τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, εφόσον οι πληροφορίες δεν έχουν διαβιβαστεί στην Κεντρική Τράπεζα μαζί με τα τραπεζογραμμάτια που κατατάσσονται στην κατηγορία 3 του εν λόγω Παραρτήματος.

(4) Τηρουμένης της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας, ο χώρος όπου τοποθετούνται μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων δύναται να επιτηρείται με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης, το οποίο προσφέρει επιπρόσθετη ασφάλεια έναντι αξιόποινων πράξεων.

Μηχανήματα
επεξεργασίας
που
χειρίζονται
υπάλληλοι

Παράρτημα III

12. Τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων που χειρίζονται υπάλληλοι πρέπει να ταξινομήν τα τραπεζογραμμάτια όπως καταγράφεται στο συνημμένο Παράρτημα III, είτε ως ύποπτα είτε ως γνήσια. Για τα γνήσια τραπεζογραμμάτια πρέπει να ελέγχεται η καταλληλότητα τους για να επανατεθούν σε κυκλοφορία και όσα τραπεζογραμμάτια κρίνονται ακατάλληλα πρέπει να διαχωρίζονται από τα υπόλοιπα.

ΜΕΡΟΣ VI

ΠΑΡΟΧΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Παροχή
στοιχείων

13. (1) Οι φορείς οφείλουν να παρέχουν στην Κεντρική Τράπεζα σε τακτά χρονικά διαστήματα τις ακόλουθες πληροφορίες:

(α) γενικές πληροφορίες σχετικά με τα κέντρα ανακύκλωσης και διάθεσης τραπεζογραμμάτων,

(β) στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον όγκο των συναλλαγών σε τραπεζογραμμάτια,

(γ) πληροφορίες σχετικά με τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ανακύκλωσης και τα ATMs

(δ) πληροφορίες σχετικά με απομακρυσμένα υποκαταστήματα τραπεζών με μικρό όγκο συναλλαγών, όπου οι έλεγχοι καταλληλότητας διενεργούνται χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων και

(ε) πληροφορίες για περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

Νοείται ότι τα στοιχεία που υποβάλλονται στην Κεντρική Τράπεζα θεωρούνται και αντιμετωπίζονται ως εμπιστευτικά.

Παράρτημα
IV

(2) Η συχνότητα, περίοδος υποβολής και τα λεπτομερή στοιχεία τα οποία θα πρέπει να υποβάλλονται στην Κεντρική Τράπεζα καταγράφονται στο συνημμένο Παράρτημα IV.

Ο τρόπος υποβολής θα καθοριστεί από την Κεντρική Τράπεζα σε μεταγενέστερο στάδιο με εγκύκλιο επιστολή προς τους φορείς.

ΜΕΡΟΣ VII

ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ

- Κυρώσεις
14. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων της παρούσας Οδηγίας, η Κεντρική Τράπεζα δύναται να επιβάλλει κυρώσεις δυνάμει του άρθρου 66Α των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων.
- 138(I) του
2002
166(I) του
2003
34(I) του 2007

ΜΕΡΟΣ VIII

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

- Ημερομηνία
έναρξης
ισχύος
15. (1) Η παρούσα Οδηγία τίθεται σε ισχύ από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.
- (2) Οι φορείς που επιθυμούν να εκτελούν υπηρεσίες ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων, υποχρεούνται να προσαρμόσουν τις διαδικασίες και τα υφιστάμενα σε λειτουργία μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμμάτων, ώστε να συνάδουν με τους όρους της παρούσας Οδηγίας, μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2009.
- (3) Μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2009, εξακολουθεί να εφαρμόζεται η υφιστάμενη διαδικασία σχετικά με τον εφοδιασμό με τραπεζογραμμάτια των ATMs και άλλων μηχανημάτων που χειρίζονται οι πελάτες και την έκδοση τραπεζογραμμάτων προς το κοινό από τα ταμεία των φορέων.

12 Δεκεμβρίου 2008

**ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΛΟΓΗ
ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΩΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΠΡΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ**

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Το παρόν έγγραφο παρουσιάζει οδηγίες για τον έλεγχο γνησιότητας και τα ελάχιστα πρότυπα για την αυτοματοποιημένη ή μη διαλογή τραπεζογραμμάτων ευρώ ως κατάλληλων προς κυκλοφορία.

Η ανακύκλωση των τραπεζογραμμάτων ευρώ πραγματοποιείται μόνον, εφόσον αυτά αξιολογηθούν ως γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία, σύμφωνα με τις οδηγίες και τα κριτήρια διαλογής που καταγράφονται στο παρόν έγγραφο. Τα όρια διαλογής κατάλληλων ή ακατάλληλων προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτων καθορίζονται με στόχο να μπορεί να διατηρηθεί η ποιότητα των τραπεζογραμμάτων ευρώ σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ στο επίπεδο το οποίο έχει θέσει ως στόχο το Ευρωσύστημα.

2. ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

2.1 ΑΠΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ παράγονται με τη χρήση προηγμένης τεχνολογίας εκτύπωσης και περιλαμβάνουν ορισμένα χαρακτηριστικά ασφαλείας υψηλής τεχνολογίας. Χάρη σε αυτά τα χαρακτηριστικά, η διάκριση μεταξύ γνήσιων και παραχαραγμένων τραπεζογραμμάτων γίνεται χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία με τους τρόπους που περιγράφονται πιο κάτω:

2.1.1 ΕΛΕΓΧΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΦΗ

Το χαρτί των τραπεζογραμμάτων έχει πυκνή υφή και στερεότητα. Η μελάνη δημιουργεί ανάγλυφο σε ορισμένα σημεία. Ψηλαφίστε την ανάγλυφη εκτύπωση στην πρόσθια όψη του τραπεζογραμματίου ή ξύστε απαλά την περιοχή με τη λεπτή γράμμωση.

(α) Υφή του χαρτιού

Το χαρτί του τραπεζογραμματίου αποτελείται από ίνες καθαρού βάμβακος. Ένα καθαρό τραπεζογραμμάτιο θα πρέπει να έχει πυκνή υφή και στερεότητα.

(β) Ανάγλυφη εκτύπωση

Η ανάγλυφη εκτύπωση έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία χαρακτηριστικών που γίνονται αισθητά με την αφή και εμφανίζονται στην κεντρική εικόνα και σε ορισμένα σημεία της πρόσθιας όψης του τραπεζογραμματίου.

Τα τραπεζογραμμάτια των 200 και 500 ευρώ περιλαμβάνουν, ειδικά για τα άτομα με μειωμένη όραση, πρόσθετα σημάδια αισθητά με την αφή, τα οποία είναι τοποθετημένα κοντά στις άκρες.

2.1.2 ΟΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Αν κρατήσετε το τραπεζογραμμάτιο στο φως, θα διακρίνετε το υδατογράφημα, την ταινία ασφαλείας και τον ημιτελή αριθμό. Και τα τρία χαρακτηριστικά είναι ορατά τόσο στην πρόσθια όσο και στην οπίσθια όψη των γνήσιων τραπεζογραμμάτων.

(α) Υδατογράφημα

Το υδατογράφημα δημιουργείται με τη διαφοροποίηση του πάχους του χαρτιού. Γίνεται ορατό όταν κρατάτε το τραπεζογραμμάτιο στο φως. Η εναλλαγή ανοιχτόχρωμων και σκουρόχρωμων σημείων του βασικού θέματος είναι βαθμιαία. Αν τοποθετήσετε το τραπεζογραμμάτιο σε σκούρα επιφάνεια, τα ανοιχτόχρωμα σημεία του σκουραίνουν. Αυτό φαίνεται καλύτερα στο υδατογράφημα που αντιπροσωπεύει την αξία.

(β) Ταινία ασφαλείας

Η ταινία ασφαλείας είναι ενσωματωμένη στο χαρτί του τραπεζογραμματίου. Αν το κρατήσετε στο φως, η ταινία εμφανίζεται ως σκούρα λωρίδα. Πάνω σε αυτή θα δείτε τη λέξη "EURO" και την ονομαστική αξία του τραπεζογραμματίου με γράμματα μικρού μεγέθους.

(γ) Ημιτελής Αριθμός

Τα σχέδια που είναι εκτυπωμένα στην επάνω γωνία και στις δυο όψεις του τραπεζογραμματίου αλληλοσυμπληρώνονται και σχηματίζουν την αξία του τραπεζογραμματίου σε αριθμό. Μπορείτε να δείτε ολόκληρο τον αριθμό αν κρατήσετε το τραπεζογραμμάτιο στο φως.

2.1.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΥΠΟ ΓΩΝΙΑ

Αν παρατηρήσετε το τραπεζογραμμάτιο υπό γωνία, θα δείτε το ολόγραμμα στη λωρίδα ή στο τμήμα ελάσματος, την ιριδίζουσα λωρίδα (στα τραπεζογραμμάτια των 5, 10 και 20 ευρώ) και τον αριθμό που αλλάζει χρώμα (στα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ).

(α) Ολόγραμμα σε λωρίδα ελάσματος

Αν παρατηρήσετε τα τραπεζογραμμάτια των 5, 10 και 20 ευρώ υπό γωνία, η εικόνα του ολογράμματος αλλάζει και αντί για την αξία εμφανίζεται το σύμβολο του ευρώ (€) με τα χρώματα του ουράνιου τόξου στο βάθος. Στις άκρες, γράμματα μικρού μεγέθους δηλώνουν την αξία.

(β) Ολόγραμμα σε τμήμα ελάσματος

Αν παρατηρήσετε τα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ υπό γωνία, η εικόνα του ολογράμματος αλλάζει και αντί για την αξία εμφανίζεται ένα παράθυρο ή μια πύλη. Στο βάθος, μπορείτε να διακρίνετε ομόκεντρους κύκλους στα χρώματα του ουράνιου τόξου, οι οποίοι αποτελούνται από γράμματα μικρού μεγέθους και δημιουργούν μια αίσθηση κίνησης από το κέντρο προς τις άκρες του ελάσματος.

(γ) Διάτρητο σχέδιασμα

Κρατήστε το τραπεζογραμμάτιο στο φως. Στο τμήμα ή στη λωρίδα ελάσματος που φέρει το ολόγραμμα θα διακρίνετε μια σειρά από μικρές οπές που εμφανίζονται σαν κουκκίδες και σχηματίζουν το σύμβολο του ευρώ (€). Μπορείτε επίσης να διακρίνετε αριθμούς μικρού μεγέθους που δηλώνουν την αξία.

(δ) Ιριδίζουσα λωρίδα

Αν παρατηρήσετε τα τραπεζογραμμάτια 5, 10 και 20 ευρώ υπό γωνία, στην οπίσθια όψη εμφανίζεται μια λωρίδα χρώματος χρυσαφί (ιριδίζουσα), πάνω στην οποία απεικονίζεται η αξία και το σύμβολο του ευρώ (€).

- (ε) Αριθμός που αλλάζει χρώμα
Αν παρατηρήσετε τα τραπεζογραμμάτια των 50, 100, 200 και 500 ευρώ υπό γωνία, ο αριθμός της αξίας στην οπίσθια όψη αλλάζει χρώμα από μωβ σε λαδί ή καφέ.

2.1.4 ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ

Μπορείτε να ελέγξετε και άλλα χαρακτηριστικά ασφαλείας χρησιμοποιώντας ειδικό εξοπλισμό, όπως μεγεθυντικό φακό ή λάμπα υπεριώδους φωτός.

- (α) Μικροτυπογραφικά στοιχεία
Σε κάποια σημεία του τραπεζογραμματίου μπορείτε να δείτε τυπογραφικά στοιχεία πολύ μικρού μεγέθους. Τα στοιχεία μεγέθους 0,8 χιλιοστών είναι συνήθως ορατά με γυμνό μάτι. Τα πολύ μικρά στοιχεία μεγέθους 0,2 χιλιοστών εμφανίζονται στο γυμνό μάτι ως μια λεπτή γραμμή και γίνονται ευκρινή με τη βοήθεια μεγεθυντικού φακού. Στα γνήσια τραπεζογραμμάτια, ακόμη και τα τυπογραφικά στοιχεία αυτού του μεγέθους είναι ευκρινή και όχι θολά.
- (β) Ιδιότητες ανιχνεύσιμες στο υπεριώδες φως (Ίνες και μελάνη)
Χρησιμοποιώντας υπεριώδες φως, μπορείτε να ελέγξετε τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
- (i) Το χαρτί δεν φωσφορίζει, δηλ. δεν εκπέμπει φως, αλλά αντίθετα απορροφά την υπεριώδη ακτινοβολία.
 - (ii) Οι ίνες που είναι ενσωματωμένες στο χαρτί φαίνονται κόκκινες, μπλε και πράσινες.
 - (iii) Στην πρόσθια όψη, η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης φαίνεται πράσινη με πορτοκαλί αστέρια. Η υπογραφή του Προέδρου της ΕΚΤ γίνεται πράσινη. Τα μεγάλα αστέρια και οι μικροί κύκλοι στο κέντρο φωσφορίζουν.
 - (iv) Στην οπίσθια όψη, ο χάρτης, η γέφυρα και ο αριθμός της αξίας φαίνονται κίτρινα ή πράσινα.

Περαιτέρω συστήνεται όπως ελέγχετε περισσότερα από ένα χαρακτηριστικά και συγκρίνετε το ύποπτο τραπεζογραμμάτιο με ένα άλλο που ξέρετε ότι είναι γνήσιο.

2.2 ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΑΣ

Όταν ο έλεγχος γνησιότητας τραπεζογραμματίων ευρώ διεξάγεται με τη χρήση μηχανημάτων, μόνο μηχανήματα τα οποία αναγράφονται στον κατάλογο των ελεγμένων μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων ή των ελεγμένων συσκευών εξακρίβωσης γνησιότητας τραπεζογραμματίων μπορούν να χρησιμοποιούνται.

Οι εν λόγω κατάλογοι δημοσιεύονται στους διαδικτυακούς χώρους της ΕΚΤ στους οποίους η Κεντρική Τράπεζα παρέχει σύνδεση μέσω του διαδικτυακού της χώρου. Σε περίπτωση που τέτοιο μηχάνημα διαχωρίσει τραπεζογραμμάτιο ως ύποπτο, τότε αυτό θα πρέπει να ελεγχθεί από εκπαιδευμένο προσωπικό, όπως περιγράφεται στο 2.1 πιο πάνω.

3. ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ

3.1 ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Κατά τον έλεγχο καταλληλότητας που διεξάγουν εκπαιδευμένοι υπάλληλοι των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια, τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με ορατά σφάλματα ή φυσικές ατέλειες στο στέλεχος τους πρέπει, κατά τη διαλογή, να χαρακτηρίζονται ως ακατάλληλα και να μην επανατίθενται στην κυκλοφορία.

Οι έλεγχοι καταλληλότητας πρέπει να διεξάγονται με οπτική εξέταση κάθε τραπεζογραμματίου και δεν απαιτούν τη χρήση κανενός εργαλείου για την εξακρίβωση ορισμένων ιδιοτήτων τους. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά που αφορούν τους ελέγχους καταλληλότητας που πραγματοποιούνται χωρίς μηχανικά μέσα και ορίζονται οι ελάχιστες προϋποθέσεις διαλογής.

Πίνακας 1: Κατάλογος των κριτηρίων διαλογής για τον έλεγχο καταλληλότητας των τραπεζογραμμάτων ευρώ χωρίς τη χρήση μηχανικών μέσων

	Χαρακτηριστικό	Απαιτήσεις
1	Λερωμένο	Εκτεταμένος ρύπος σε όλη την επιφάνεια του τραπεζογραμμάτιου
2	Κηλιδωμένο	Συγκέντρωση ρύπου σε ένα σημείο επιφάνειας τουλάχιστον 3 mm ²
3	Επιζωγραφισμένο	Εσκεμμένη σχεδιαστική παραποίηση του τραπεζογραμμάτιου, π.χ. με αριθμούς, γράμματα, κλπ.
4	Αποχρωματισμένο	Έλλειψη μελάνης που μπορεί να διαπιστωθεί με το μάτι σε όλο το τραπεζογραμμάτιο ή σε τμήμα αυτού, π.χ. πλυμένο τραπεζογραμμάτιο
5	Σχισμένο	Τραπεζογραμμάτιο που είναι σχισμένο σε ένα τουλάχιστον σημείο στην άκρη
6	Με οπές	Τραπεζογραμμάτιο που έχει τουλάχιστον μία ορατή οπή
7	Ελλιπές	Τραπεζογραμμάτιο από το οποίο λείπουν ένα ή περισσότερα τμήματα από μία τουλάχιστον άκρη του (σε αντίθεση με τις οπές), π.χ. λείπει μια γωνία του
8	Επιδιορθωμένο	Τμήματα του ίδιου τραπεζογραμμάτιου ενωμένα με κολλητική ταινία ή κόλλα
9	Ετερογενές	Τραπεζογραμμάτιο που έχει προκύψει από τη συνένωση τμημάτων διαφορετικών τραπεζογραμμάτων
10	Μαλακό από φθορά	Δομική αποσύνθεση τραπεζογραμμάτιου με αποτέλεσμα να μην είναι καθόλου κολλαριστό
11	Τσαλακωμένο	Πολλές πτυχές σε τυχαία σημεία σε όλη την επιφάνεια του τραπεζογραμμάτιου οι οποίες επηρεάζουν σημαντικά την οπτική εμφάνισή του
12	Με διπλωμένες γωνίες	Οι διπλωμένες γωνίες των τραπεζογραμμάτων πρέπει να ξεδιπλώνονται

Επιπλέον, όσα τραπεζογραμμάτια ευρώ παρουσιάζουν εμφανείς ατέλειες στα ορατά χαρακτηριστικά ασφαλείας θεωρούνται ακατάλληλα προς κυκλοφορία.

3.2 ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΑΛΟΓΗ

Πίνακας 2: Κατάλογος των κριτηρίων διαλογής

	Χαρακτηριστικό	Ορισμός
1	Λερωμένο	Εκτεταμένος ρύπος σε όλη την επιφάνεια του τραπεζογραμματίου
2	Μαλακό από φθορά	Δομική αποσύνθεση τραπεζογραμματίου με αποτέλεσμα να μην είναι καθόλου κολληριστό
3	Με διπλωμένες γωνίες	Γυριστές γωνίες
4	Σχισμένο	Δεν χρειάζεται εξήγηση
5	Με οπές	Δεν χρειάζεται εξήγηση
6	Ελλιπές	Τραπεζογραμμάτιο από το οποίο λείπουν τμήματα από μία τουλάχιστον άκρη του (σε αντίθεση με τις οπές)
7	Επιδιορθωμένο	Τμήματα του ίδιου τραπεζογραμματίου ενωμένα με κολλητική ταινία ή κόλλα
8	Ετερογενές	Τραπεζογραμμάτιο που έχει προκύψει από τη συνένωση τμημάτων διαφορετικών τραπεζογραμματίων
9	Κηλιδωμένο	Συγκέντρωση ρύπου σε ένα σημείο
10	Επιζωγραφισμένο	Εσκεμμένη σχεδιαστική παραποίηση του τραπεζογραμματίου
11	Τσαλακωμένο	Πολλές πτυχές σε τυχαία σημεία
12	Αποχρωματισμένο	Έλλειψη μελάνης σε όλο το τραπεζογραμμάτιο ή σε τμήμα αυτού, π.χ. πλυμένο τραπεζογραμμάτιο
13	Με πτυχές	Δεν χρειάζεται εξήγηση

Αξιοπιστία

Το επιτρεπόμενο όριο ανοχής για τους ελέγχους καταλληλότητας που πραγματοποιούν τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων ή τα μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών είναι 5%. Αυτό σημαίνει ότι έως και 5% των τραπεζογραμματίων ευρώ που δεν πληρούν τα κατωτέρω κριτήρια καταλληλότητας μπορεί να χαρακτηρίζονται κατάλληλα κατά τη διαλογή.

Επεξηγήσεις κριτηρίων(α) Λερωμένα τραπεζογραμμάτια

Όταν τα τραπεζογραμμάτια είναι λερωμένα αυξάνεται η οπτική τους πυκνότητα και μειώνονται οι αντανάκλαστικές τους ιδιότητες. Ο βαθμός στον οποίο ένα τραπεζογραμμάτιο μπορεί να είναι λερωμένο χωρίς να επηρεάζεται η καταλληλότητά του προς κυκλοφορία αναφέρεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3: Όριο ρύπανσης ανά ονομαστική αξία

Ονομαστική αξία	Μέγιστη διαφορά πυκνότητας μεταξύ λερωμένου και νέου τραπεζογραμμάτιου	Ελάχιστες ανατακλαστικές ιδιότητες λερωμένου τραπεζογραμμάτιου	Φίλτρο
5 ευρώ	0,06	87 %	Cyan
10 ευρώ	0,06	87 %	Magenta
20 ευρώ	0,06	87 %	Cyan
50 ευρώ	0,07	85 %	Magenta
	0,08	83 %	Yellow
100 ευρώ	0,06	87 %	Cyan
	0,07	85 %	Yellow
200 ευρώ	0,05	89 %	Yellow
500 ευρώ	0,04	91 %	Magenta

* Η μέτρηση πρέπει να γίνεται στη μη εκτυπωμένη επιφάνεια του τραπεζογραμμάτιου αλλά όχι στο υδατογράφημα.

- (β) Τραπεζογραμμάτια μαλακά λόγω φθοράς
Τα τραπεζογραμμάτια που είναι πολύ μαλακά λόγω φθοράς θα πρέπει, κατά το δυνατό, να αποσύρονται. Επειδή τα μαλακά λόγω φθοράς τραπεζογραμμάτια είναι συνήθως και λερωμένα, θα πρέπει να αναμένεται ότι τα περισσότερα από αυτά θα μπορούν να εντοπιστούν και μέσω των αισθητήρων ανίχνευσης ρύπων.
- (γ) Τραπεζογραμμάτια με διπλωμένες γωνίες
Ακατάλληλα προς κυκλοφορία θα πρέπει να χαρακτηρίζονται τα τραπεζογραμμάτια με διπλωμένες γωνίες η επιφάνεια των οποίων είναι μεγαλύτερη των 130 mm² και το μήκος της μικρότερης πλευράς τους είναι μεγαλύτερο των 10 mm.
- (δ) Σχισμένα τραπεζογραμμάτια
Η δυνατότητα των μηχανημάτων διαλογής να εντοπίζουν σχισμάτα των τραπεζογραμμάτιων είναι περιορισμένη και εξαρτάται από τη θέση (κατεύθυνση) του σχισμάτος. Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με σχισμάτα τα οποία είναι μεγαλύτερα από τις διαστάσεις που παρατίθενται παρακάτω πρέπει να χαρακτηρίζονται, κατά τη διαλογή, ως ακατάλληλα προς κυκλοφορία, εφόσον τα σχισμάτα είναι "ανοικτά" και βρίσκονται εκτός της επιφάνειας των ιμάντων μεταφοράς του μηχανήματος.

Πίνακας 4: Σχισίματα

Κατεύθυνση	Πλάτος	Μήκος
Κάθετη	4 mm	8 mm
Οριζόντια	4 mm	15 mm
Διαγώνια	4 mm	18 mm*

* Μετρείται με τη χάραξη ευθείας γραμμής από την κορυφή του σχισίματος μέχρι την άκρη της πλευράς του τραπεζογραμμάτιου από όπου αρχίζει το σχίσισμο (ορθογώνια προβολή), αντί να μετρείται το μήκος του ίδιου του σχισίματος.

- (ε) Τραπεζογραμμάτια με οπές
Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με οπές που δεν επικαλύπτονται μερικώς ή ολικώς από τον ιμάντα μεταφοράς του μηχανήματος θα πρέπει, κατά τη διαλογή, να χαρακτηρίζονται ως ακατάλληλα προς κυκλοφορία, εφόσον η επιφάνεια της οπής ξεπερνά τα 10 mm².
- (στ) Ελλιπή τραπεζογραμμάτια
Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με μήκος μειωμένο τουλάχιστον κατά 6 mm ή με πλάτος μειωμένο τουλάχιστον κατά 5 mm θα πρέπει, κατά τη διαλογή, να χαρακτηρίζονται ως ακατάλληλα προς κυκλοφορία. Όλες οι μετρήσεις αναφέρονται σε αποκλίσεις από τα καθορισμένα μήκη και πλάτη των τραπεζογραμμάτων ευρώ.
- (ζ) Επιδιορθωμένα τραπεζογραμμάτια
Επιδιορθωμένο είναι το τραπεζογραμμάτιο ευρώ που προκύπτει από τη συνένωση τμημάτων του ίδιου τραπεζογραμμάτιου, π.χ. με κολλητική ταινία ή κόλλα. Ο ορισμός αυτός δεν καλύπτει τα τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν δημιουργηθεί από τμήματα διαφορετικών τραπεζογραμμάτων ευρώ (βλ. στοιχείο (η) παρακάτω).
- Κολλητική ταινία που καλύπτει επιφάνεια μεγαλύτερη των 10 mm x 40 mm και έχει πάχος που υπερβαίνει τα 50 μm πρέπει να εντοπίζεται και το τραπεζογραμμάτιο να χαρακτηρίζεται ως ακατάλληλο προς κυκλοφορία.*
- (η) Ετερογενή τραπεζογραμμάτια
Ετερογενές είναι το τραπεζογραμμάτιο που έχει δημιουργηθεί είτε από τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν εσκεμμένα διαχωριστεί σε πολλά τμήματα, εκ των οποίων έχουν συνενωθεί ορισμένα μόνο, είτε από τμήματα διαφορετικών τραπεζογραμμάτων ευρώ τα οποία έχουν συνενωθεί με στόχο τη δημιουργία επιπρόσθετων τραπεζογραμμάτων ευρώ.
Επειδή τα ετερογενή τραπεζογραμμάτια ευρώ διαφέρουν από τα γνήσια, λόγω του μειωμένου τους μεγέθους και πάχους, καθώς και επειδή η παράσταση που φέρουν εμφανίζεται παραποιημένη, ο εντοπισμός τους είναι πιθανός από τους αισθητήρες ανίχνευσης μεγέθους, πάχους ή παραστάσεων, τους οποίους διαθέτουν τα μηχανήματα.
- (θ) Κηλιδωμένα τραπεζογραμμάτια
Τα κηλιδωμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ μπορεί να ανιχνευθούν μόνο ως λερωμένα ή εάν παρουσιάζουν σημαντική μεταβολή των παραστάσεων που φέρουν.
- (ι) Επιζωγραφισμένα τραπεζογραμμάτια
Δεν έχουν προσδιοριστεί κριτήρια καταλληλότητας, επειδή, επί του παρόντος, ελάχιστα μόνο μηχανήματα διαθέτουν αισθητήρες που μπορούν να εντοπίζουν με αξιόπιστο τρόπο σχεδιαστικές παραποιήσεις. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

- (κ) Τσαλακωμένα τραπεζογραμμάτια
Συνήθως, τα τσαλακωμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ εντοπίζονται εάν έχουν μειωμένες αντανάκλαστικές ιδιότητες ή είναι μαλακά λόγω φθοράς. Δεν υπάρχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.
- (λ) Αποχρωματισμένα τραπεζογραμμάτια
Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ μπορεί να αποχρωματιστούν εάν, για παράδειγμα, πλυθούν ή εκτεθούν σε ισχυρές χημικές ουσίες. Αυτά τα ακατάλληλα προς κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια μπορεί να εντοπιστούν μέσω αισθητήρων ανίχνευσης παραστάσεων ή αισθητήρων υπεριώδους φωτός.
- (μ) Τραπεζογραμμάτια με πτυχές
Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ με πτυχές μπορούν να εντοπιστούν από αισθητήρες ανίχνευσης μεγέθους, λόγω του μειωμένου τους μήκους ή πλάτους. Επιπλέον, μπορούν να εντοπιστούν από αισθητήρες ανίχνευσης πάχους. Ωστόσο, λόγω τεχνικών περιορισμών, μπορούν να εντοπιστούν μόνο οι πτυχές που εμπίπτουν στα κριτήρια των ελλειπών τραπεζογραμματίων (δηλ. πτυχές που προκαλούν μείωση του μήκους κατά τουλάχιστον 6 mm ή του πλάτους κατά τουλάχιστον 5 mm).

Ταξινόμηση των τραπεζογραμμάτων από μηχανήματα που χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και επακόλουθη αντιμετώπιση

Κατηγορία	Ταξινόμηση	Ιδιότητες	Αντιμετώπιση
1.	Ξένο στοιχείο, δεν αναγνωρίζεται ως τραπεζογραμμάτιο ευρώ	Δεν αναγνωρίζεται ως τραπεζογραμμάτιο για τους ακόλουθους λόγους: - εσφαλμένη παράσταση και σχήμα - σφάλμα μεταφοράς (π.χ. τροφοδότηση δύο τραπεζογραμμάτων, κ.τ.λ.) - μεγάλες διπλωμένες γωνίες ή ελλείποντα τμήματα - τραπεζογραμμάτια με χειρόγραφα σχεδιάσματα, παρεμβαλλόμενα κομμάτια χαρτιού, κ.τ.λ. ή - διαφορετικό νόμισμα	Επιστρέφεται στον πελάτη.
2.	Στοιχεία που αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμάτια ευρώ για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι είναι πλαστά ¹	Η παράσταση και το σχήμα αναγνωρίζονται, αλλά ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά γνησιότητας απουσιάζουν ή βρίσκονται σαφώς εκτός των επιτρεπόμενων ορίων.	Αποσύρονται από την κυκλοφορία. Παραδίδονται για έλεγχο γνησιότητας – μαζί με πληροφορίες για το δικαιούχο του λογαριασμού – στο ΕΚΑΤ το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Οδηγίας, το αργότερο 20 εργάσιμες ημέρες μετά την κατάθεσή τους στο μηχανήμα. Δεν πιστώνονται στο δικαιούχο του λογαριασμού.
3.	Τραπεζογραμμάτια ευρώ η γνησιότητα των οποίων δεν μπορεί να πιστοποιηθεί σαφώς.	Η παράσταση και το σχήμα αναγνωρίζονται, όχι όμως όλα τα χαρακτηριστικά γνησιότητας λόγω αποκλίσεων από την ποιότητα ή/και τα επιτρεπόμενα όρια. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για κατεστραμμένα ή λερωμένα τραπεζογραμμάτια.	Τα τραπεζογραμμάτια πρέπει να υποστούν χωριστή επεξεργασία και να μεταφερθούν στο ΕΚΑΤ ή στην Κεντρική Τράπεζα για να διαπιστωθεί η γνησιότητά τους, το συντομότερο δυνατόν, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Οδηγίας, το αργότερο 20 εργάσιμες ημέρες μετά την κατάθεσή τους στο μηχανήμα ² . Οι πληροφορίες για το δικαιούχο του λογαριασμού πρέπει να αποθηκεύονται επί οκτώ εβδομάδες μετά

			τον εντοπισμό των τραπεζογραμμάτων από το μηχάνημα. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να είναι διαθέσιμες κατόπιν αιτήματος. Εναλλακτικά, κατόπιν συμφωνίας με την Κεντρική Τράπεζα, οι πληροφορίες που επιτρέπουν τον εντοπισμό του δικαιούχου του λογαριασμού μπορούν να διαβιβαστούν μαζί με τα τραπεζογραμμάτια της κατηγορίας 3 στις αρχές. Μπορούν να πιστωθούν στο δικαιούχο του λογαριασμού.
4α	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας και καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα.	Μπορούν να επανακυκλοφορήσουν. Πιστώνονται στο δικαιούχο του λογαριασμού.
4β	Τραπεζογραμμάτια ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα. Οι έλεγχοι καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν αρνητικά αποτελέσματα.	Δεν μπορούν να επανακυκλοφορήσουν και επιστρέφονται στην Κεντρική Τράπεζα. Πιστώνονται στο δικαιούχο του λογαριασμού.

1. Κατά κανόνα, η κατηγορία 2 θα περιλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των τραπεζογραμμάτων που λαμβάνουν φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, «για τα οποία γνωρίζουν ή έχουν επαρκείς λόγους να πιστεύουν ότι είναι παραχαραγμένα» κατά την έννοια του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 του Συμβουλίου.

2. Εφόσον δεν γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των τραπεζογραμμάτων της κατηγορίας 3 και των τραπεζογραμμάτων των κατηγοριών 4α και 4β, όλα τα τραπεζογραμμάτια θα πρέπει να θεωρούνται ότι ανήκουν στην κατηγορία 3 και, επομένως, θα επιστρέφονται στην Κεντρική Τράπεζα.

Ταξινόμηση των τραπεζογραμμαιτών από μηχανήματα που χειρίζονται υπάλληλοι και επακόλουθη αντιμετώπιση

Κατηγορία	Ταξινόμηση	Ιδιότητες	Αντιμετώπιση
A	(i) Στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμαιτία ευρώ ή (ii) τραπεζογραμμαιτία ευρώ για τα οποία υπάρχει υπόνοια ότι είναι πλαστά.	Στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμαιτία για τους ακόλουθους λόγους: - σφάλμα μεταφοράς (π.χ. τροφοδότηση δύο τραπεζογραμμαιτών κ.τ.λ.) - εσφαλμένη παράσταση και σχήμα, - μεγάλες διπλωμένες γωνίες ή ελλείποντα τμήματα, - τραπεζογραμμαιτία με χειρόγραφα σχεδιάσματα, παρεμβαλλόμενα κομμάτια χαρτιού, κ.τ.λ. - διαφορετικό νόμισμα, - αναγνώριση της παράστασης και του σχήματος, αλλά ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά γνησιότητας απουσιάζουν ή βρίσκονται σαφώς εκτός των επιτρεπόμενων ορίων ή - αναγνώριση της παράστασης και του σχήματος, όχι όμως και όλων των χαρακτηριστικών γνησιότητας λόγω αποκλίσεων από την ποιότητα ή/και τα επιτρεπόμενα όρια. Στις περισσότερες περιπτώσεις, πρόκειται για κατεστραμμένα ή λερωμένα τραπεζογραμμαιτία.	(i) Στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται ως τραπεζογραμμαιτία ευρώ: π.χ. λευκό χαρτί, άλλα νομίσματα και επιταγές. Έπειτα από οπτικό έλεγχο από τον αρμόδιο υπάλληλο, αυτά τα στοιχεία πρέπει να διαχωρίζονται από τα ύποπτα τραπεζογραμμαιτία ευρώ. (ii) Όλα τα άλλα στοιχεία, π.χ. ύποπτα τραπεζογραμμαιτία ευρώ, πρέπει να υφίστανται χωριστή επεξεργασία και να παραδίδονται στο ΕΚΑΤ για να διαπιστωθεί η γνησιότητά τους το συντομότερο δυνατό, σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες της Οδηγίας, και σε κάθε περίπτωση εντός 20 εργάσιμων ημερών από την κατάθεση αυτών των τραπεζογραμμαιτών.
B 1	Τραπεζογραμμαιτία ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και κατάλληλα προς κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας και καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα.	Μπορούν να επανακυκλοφορήσουν. Πιστώνονται στο δικαιούχο του λογαριασμού.
B 2	Τραπεζογραμμαιτία ευρώ που αναγνωρίζονται ως γνήσια και ακατάλληλα για να επανατεθούν σε κυκλοφορία.	Όλοι οι έλεγχοι γνησιότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν θετικά αποτελέσματα. Οι έλεγχοι καταλληλότητας που διενεργούνται από το μηχάνημα δίνουν αρνητικά αποτελέσματα.	Δεν μπορούν να επανακυκλοφορήσουν και επιστρέφονται στην Κεντρική Τράπεζα. Πιστώνονται στο δικαιούχο του λογαριασμού.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΜΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ
ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝΜΕΡΟΣ 1Εισαγωγή

Το παράρτημα αυτό καθορίζει τα στοιχεία που πρέπει να υποβάλλονται για τη γενική υποδομή μετρητών και το πλαίσιο ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων.

Η συχνότητα υποβολής για τα στοιχεία που καταγράφονται σ' αυτό το παράρτημα είναι δύο φορές το χρόνο, δηλαδή οι περίοδοι για τις οποίες θα υποβάλλονται στοιχεία είναι η πρώτη εξαμηνία και η δεύτερη εξαμηνία του χρόνου. Τα πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται τραπεζογραμμάτια έχουν προθεσμία δυο μηνών για υποβολή των στοιχείων τους στην Κεντρική Τράπεζα.

Ανάλυση κατά αξία

Μερικά στοιχεία που καθορίζονται σ' αυτό το παράρτημα, δηλαδή τα λειτουργικά στοιχεία του πλαισίου ανακύκλωσης τραπεζογραμμάτων θα πρέπει να υποβάλλονται σε τεμάχια και να αναλύονται κατά ονομαστική αξία: €5, €10, €20, €50, €100, €200 και €500.

**ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΔΟΜΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ (ΠΑΤ)**

Για όλα τα στοιχεία τα αριθμητικά δεδομένα πρέπει να παρέχονται ως θετικοί ακέραιοι αριθμοί.

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΜΕΤΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΤ		
Τα εν λόγω στοιχεία αφορούν τη λήξη της περιόδου υποβολής στοιχείων		
1.1.	Αριθμός υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων	Όλα τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται εγκατεστημένα στην Κύπρο και παρέχουν υπηρεσίες μετρητών λιανικής ή χονδρικής
1.2.	Αριθμός απομακρυσμένων υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων	Όλα τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που αποτελούν «απομακρυσμένα υποκαταστήματα» σύμφωνα με το ΠΑΤ
1.3.	Αριθμός κέντρων μετρητών	Όλα τα κέντρα μετρητών που βρίσκονται στην Κύπρο, τα οποία ανήκουν σε πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες μεταφοράς μετρητών και λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά
1.4.	Αριθμός αυτόματων ταμειολογιστικών μηχανών (ATM) που τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Όλες οι ATM που λειτουργούν υπό την ευθύνη πιστωτικών ιδρυμάτων, ανεξάρτητα από το ποιος τις ανατροφοδοτεί
1.5.	Αριθμός λοιπών ATM	Όλες οι ATM που τίθενται σε λειτουργία από φορείς εκτός πιστωτικών ιδρυμάτων («retail ATMs» ή «convenience ATMs»)
1.6.	Αριθμός μηχανημάτων ανακύκλωσης μετρητών (CRM) τα οποία χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Όλα τα μηχανήματα ανακύκλωσης μετρητών (CRM) τα οποία χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα
1.7.	Αριθμός μηχανημάτων κατάθεσης (cash-in) τα οποία χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Όλα τα μηχανήματα κατάθεσης (cash-in) τα οποία χειρίζονται οι ίδιοι οι πελάτες και τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα
1.8.	Αριθμός μηχανημάτων επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι και τίθενται σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Όλα τα μηχανήματα επεξεργασίας τραπεζογραμματίων τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι και χρησιμοποιούνται για σκοπούς ανακύκλωσης από πιστωτικά ιδρύματα
1.9.	Αριθμός μηχανημάτων διαλογής τραπεζογραμματίων τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι των υπηρεσιών υποστήριξης (back-office) και τίθενται σε λειτουργία από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά	Όλα τα μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι και τα οποία χρησιμοποιούνται για σκοπούς ανακύκλωσης από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά, οι οποίοι υπόκεινται στην εφαρμογή του ΠΑΤ

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤ(1)		
Τα εν λόγω στοιχεία, ως στοιχεία ροών, καλύπτουν ολόκληρη την περίοδο υποβολής στοιχείων και αφορούν τεμάχια, αναλύονται δε κατά ονομαστική αξία		
2.1.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που έχουν ανακυκλωθεί από πιστωτικά ιδρύματα ή που προορίζονται για ανακύκλωση σε πελάτες	Τραπεζογραμμάτια τα οποία πιστωτικά ιδρύματα έχουν λάβει από πελάτες, τα οποία έχουν τύχει επεξεργασίας από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης σύμφωνα με το ΠΑΤ και είτε έχουν διατεθεί σε πελάτες είτε εξακολουθούν να διακρατούνται για το σκοπό αυτό
2.2.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που έχουν ανακυκλωθεί από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά ή που προορίζονται για ανακύκλωση σε πελάτες	Τραπεζογραμμάτια τα οποία λοιποί φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά έχουν λάβει από πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία έχουν τύχει επεξεργασίας από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης των εν λόγω φορέων σύμφωνα με το ΠΑΤ και τα οποία είτε έχουν χρησιμοποιηθεί για τον εφοδιασμό πιστωτικών ιδρυμάτων είτε εξακολουθούν να διακρατούνται για το σκοπό αυτό
2.3.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που έχουν τύχει επεξεργασίας από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμμάτων των υπηρεσιών υποστήριξης (back-office) που έχουν τεθεί σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Τραπεζογραμμάτια ελεγμένα ως προς τη γνησιότητα και την καταλληλότητά τους από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης που χειρίζονται οι υπάλληλοι και έχουν τεθεί σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα
2.4.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που έχουν τύχει επεξεργασίας από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων που έχουν τεθεί σε λειτουργία από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά στο πλαίσιο υπηρεσιών υποστήριξης	Τραπεζογραμμάτια ελεγμένα ως προς τη γνησιότητα και την καταλληλότητά τους από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης που έχουν τεθεί σε λειτουργία από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά
2.5.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που δεν έγιναν δεκτά, λόγω ακαταλληλότητας από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης που έχουν τεθεί σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα	Τραπεζογραμμάτια που δεν έγιναν δεκτά, λόγω ακαταλληλότητας, από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι και έχουν τεθεί σε λειτουργία από πιστωτικά ιδρύματα
2.6.	Αριθμός τραπεζογραμματίων που δεν έγιναν δεκτά, λόγω ακαταλληλότητας, από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης που έχουν τεθεί σε λειτουργία από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά	Τραπεζογραμμάτια που δεν έγιναν δεκτά, λόγω ακαταλληλότητας, από μηχανήματα διαλογής τραπεζογραμματίων των υπηρεσιών υποστήριξης τα οποία χειρίζονται οι υπάλληλοι και έχουν τεθεί σε λειτουργία από λοιπούς φορείς που κατ' επάγγελμα χειρίζονται μετρητά

(1) Δεν περιλαμβάνονται τα τραπεζογραμμάτια που ανακυκλώνονται σε απομακρυσμένα υποκαταστήματα τραπεζών.